

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: Kž-rz 10/2017-4

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Žarka Dundovića kao predsjednika vijeća te dr. sc. Zdenka Konjića, Damira Kosa, Dražena Tripala i Ratka Ščekića kao članova vijeća, uz sudjelovanje više sudske savjetnice - specijalistice Martine Setnik kao zapisničarke, u kaznenom predmetu protiv opt. Z. V., zbog kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 53/91., 39/92., 91/92., 31/93., 35/93., 108/95., 16/96. i 28/96. - dalje u tekstu: OKZRH), odlučujući o žalbama državnog odvjetnika i optuženika, podnesenima protiv presude Županijskog suda u Osijeku od 7. kolovoza 2017. broj K-Rz-4/2015-16, u sjednici vijeća održanoj 4. svibnja 2020.,

p r e s u d i o j e:

Žalbe državnog odvjetnika i opt. Z. V. odbijaju se kao neosnovane te se potvrđuje prvostupajnska presuda.

Obrazloženje

Pobijanom presudom Županijskog suda u Osijeku, opt. Z. V. je u odsutnosti proglašen krivim da je na način i pod okolnostima opisanim u izreci te presude počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZRH, pa je na temelju istog zakonskog propisa uz primjenu čl. 38. i čl. 39. st. 1. toč. 1. OKZRH osuđen na kaznu zatvora u trajanju od tri godine.

Na temelju čl. 148. st. 1. Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“, broj 152/08., 76/09., 80/11., 121/11., 91/12., 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17. i 126/19. - dalje u tekstu: ZKP/08.) opt. Z. V. oslobođen je obveze naknade troškova kaznenog postupka.

Protiv ove presude žalbe su podnijeli državni odvjetnik i optuženik.

Opt. Z. V., putem svog branitelja D. M., odvjetnika u O., pobija presudu zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, i povrede kaznenog zakona, s prijedlogom da se pobijana presuda preinači i optuženika oslobodi od optužbe.

Državni odvjetnik se žali zbog odluke o kazni, s prijedlogom da se pobijana presuda preinači na način da se optuženiku izrekne kazna zatvora u duljem vremenskom trajanju.

Na žalbu optuženika državni odvjetnik je podnio odgovor, uz prijedlog da se ta žalba odbije kao neosnovana.

Na temelju čl. 474. st. 1. ZKP/08., spis je dostavljen Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske.

Žalbe nisu osnovane.

Iako opt. Z. V. u žalbi kao osnovu pobijanja presude ističe bitnu povredu odredaba kaznenog postupka, tu žalbenu osnovu pobliže zakonski ne označava, nego samo sadržajno parafrazira dio zakonske odredbe iz čl. 468. st. 1. toč. 11. ZKP/08., navodeći pritom da sud nije naveo razloge o vremenu počinjenja kaznenog djela, kao odlučnoj činjenici. Stoga je ovaj drugostupanjski sud pobijanu presudu u tom dijelu ispitao po službenoj dužnosti, sukladno čl. 476. st. 1. toč. 1. ZKP/08., te pritom nije utvrdio da bi sud prvog stupnja počinio bitne povrede odredaba kaznenog postupka na koje ovaj sud drugog stupnja pazi po službenoj dužnosti, pa tako ni u žalbi parafraziranu bitnu povredu iz čl. 468. st. 1. toč. 11. ZKP/08., koju žalitelj zapravo sadržajno obrazlaže kroz pobijanje činjenica. Ovo i iz razloga jer pobijana presuda u sebi sadrži točno vrijeme počinjenja kaznenog djela, koje je optuženiku stavljeno na teret, i koje je precizirano na temelju iskaza oštećenika, slijedom čega njegova žalba zbog bitne povrede nije osnovana.

Pobijajući utvrđeno činjenično stanje optuženik ističe da u njegovim radnjama nije ostvareno objektivno obilježje mučenja i nečovječnog postupanja prema oštećenicima, jer njegovo ponašanje inkriminiranog dana nije bilo takvog intenziteta da bi objektivno odgovaralo stvarnom mučenju civila u smislu propisanih zakonskih odredbi, niti to ima uporišta u dokazima. Pritom se poziva na iskaz svjedoka S. T. koji o svojim saznanjima vezanim za kazneno djelo u postupku različito iskazuje.

Suprotno žalbenim tvrdnjama optuženika, prvostupanjski je sud na temelju u postupku izvedenih dokaza, a naročito iz iskaza oštećenika kao svjedoka Z. i V. M., te svjedoka S. T. nesporno utvrdio sve odlučne činjenice inkriminiranog kaznenog djela. Naime, iz iskaza svjedoka Z. M. proizlazi da su kritičnog dana njega i njegovu suprugu V. pararedarstvenici Odjeljenja milicije E. doveli na ispitivanje u Stanicu milicije u E. Kada su došli na red za ispitivanje, prvo su u sobu uveli njegovu suprugu koja se tamo zadržala oko 15-20 minuta, a nakon što su nju izveli, odmah je na ispitivanje bio uveden Z. M. U sobi za ispitivanje bili su nazočni B. B. i optuženik, pa mu je B. odmah naredio da klekne na pod i da se tijelom nagne preko sanduka za drva. Potom mu je B. pročitao za što ga terete, pa kad je optužbu počeo negirati, B. je naredio optuženiku da ga bejzbol palicom udara pa ispruženim rukama, a optuženik ga je tada udario na taj način oko petnaestak puta. Potom su u sobu ponovo uveli njegovu suprugu V., pa su ih zajedno nastavili ispitivati o pružanju pomoći ranjenom pripadniku MUP-a. Kako su oni to negirali, B. je ponovo naredio optuženiku da i njegovu suprugu udara na isti način po ispruženim rukama, a potom su njegovu suprugu izveli van, a njega nastavili ispitivati, pri čemu mu je B. naredio da se skine, a optuženik mu je potom počeo s kliještima stiskati testise, a radilo se o kliještima za stiskanje oraha. Tada su mu od bolova

krenule suze na oči, te je skoro zanijemio, a po prestanku ispitivanja je sve priznao i potpisao što su od njega tražili, jer se bojao daljnjeg mučenja.

Takav iskaz svjedoka Z. M. u bitnom potvrđuje i svjedokinja V. M., a djelomično i svjedok S. T., koji je naveo da poznaje optuženika, jer je s istim bio pripadnik srpske milicije E. u to vrijeme, te je upravo on priveo na ispitivanje Z. M. Isti svjedok je naveo da je poznavao i oštećenika M., jer je radio s njegovom majkom, i da je tijekom ispitivanja kratko navratio u sobu gdje se ispitivalo i u tom momentu je vidio da je optuženik oštećenika M. udario bejzbol palicom.

Stoga, na temelju na temelju sveobuhvatne i pravilne ocjene iskaza oštećenika, kao i iskaza svjedoka S. T., sud prvog stupnja izveo je pravilne zaključke o počinjenju kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva od strane optuženika i njegovoj odgovornosti za to djelo, kao i intenzitetu mučenja oštećenika (civila) u inkriminirano vrijeme. U obrazloženju presude, posebno na str. 6-8, sud prvog stupnja dao je u svemu veoma iscrpne, relevantne i uvjerljive razloge, koje prihvaća i ovaj drugostupanjski sud. Budući da optuženik svojim žalbenim navodima nije doveo u sumnju utvrđenje odlučnih činjenica, to njegova žalba zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja nije osnovana.

U okviru žalbene osnove povrede kaznenog zakona, osim što se ponavljaju žalbeni navodi iz ranije navedenih žalbenih osnova, optuženik ističe da u njegovim radnjama nije ostvareno objektivno obilježje kaznenog djela, pri čemu citira međunarodne konvencije, te praksu Međunarodnog suda za ratne zločine u H., smatrajući kako njegove radnje nisu bile intenziteta koji bi odgovarao u presudi opisanom pojmu mučenja.

Međutim, iako je na istaknuti žalbeni navod već detaljno odgovoreno kod rasprave o žalbenoj osnovi pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, valja naglasiti kako je istaknuta objektivna okolnost u konkretnom predmetu nedvojbeno, pri čemu ni prema ocjeni ovog suda drugog stupnja bitna obilježja kaznenog djela nisu dovedena u pitanje. Pritom također treba reći da se sud prvog stupnja u primjeni propisa u konkretnom slučaju ispravno pozvao na Ženevsku konvenciju od 12. kolovoza 1949., kao i Dopunski protokol I od 8. lipnja 1977., budući je kazneno djelo počinjeno u mjesecu studenom 1991. kada je sukob između pobunjenih Srba i legalne Hrvatske vojske imao već svojstvo međunarodnog oružanog sukoba, pa je, suprotno žalbi, upravo spomenute norme trebalo primijeniti. Kako su navedene norme međunarodnog ratnog i humanitarnog prava implementirane u nacionalno kazneno zakonodavstvo, ispravno se sud prvog stupnja u primjeni zakona u konkretnom slučaju pozvao na kazneno djelo iz čl. 120. st. 1. OKZRH, smatrajući da djelatnost optuženika ima upravo sva zakonska obilježja kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Budući da ispitivanjem pobijane presude po službenoj dužnosti, sukladno čl. 476. st. 1. toč. 2. ZKP/08., ovaj drugostupanjski sud nije utvrdio da bi na štetu optuženika bio povrijeđen kazneni zakon, to njegova žalba zbog povrede kaznenog zakona nije osnovana.

Nisu također u pravu državni odvjetnik, a ni optuženik, čija je žalba u tom dijelu ispitivana u skladu s čl. 478. ZKP/08., kada pobijaju odluku suda o kazni.

Naime, protivno tvrdnjama iz žalbe državnog odvjetnika i optuženika, ovaj drugostupanjski sud nalazi da je prvostupanjski sud optuženiku pravilno utvrdio sve okolnosti

važne za proces individualizacije kazne koje u smislu čl. 37. OKZRH utječu da kazna po vrsti i visini bude lakša ili teža za počinitelja i da je te okolnosti u dostatnoj mjeri valorizirao, zbog čega njihova preocjena za koju se, prije svega, zalaže državni odvjetnik nije osnovana. Prvostupanjski sud je u tom pogledu opt. Z. V. ispravno uzeo kao olakotno dosadašnju neosuđivanost, te okolnost da je u vrijeme počinjenja djela imao svega 21 godinu, dok mu otegotne okolnosti nisu utvrđene.

Stoga, uzimajući u obzir sve tako utvrđene okolnosti, prvostupanjski je sud opt. Z. V. za počinjeno kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZRH osnovano, uz primjenu odredbi o ublažavanju kazne iz čl. 38. i čl. 39. OKZRH, budući nije našao otegotnih okolnosti, izrekao kaznu zatvora u trajanju od tri godine. Tako odmjerena kazna i prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda adekvatna je stupnju krivnje optuženika, pogibeljnosti kaznenog djela, te podobna za ostvarenje svrhe kažnjavanja iz čl. 37. OKZRH, pa niti blaže kažnjavanje, a ni strože kažnjavanje za koje se zalaže državni odvjetnik, u konkretnom slučaju nije osnovano.

Kako navodi podnesenih žalbi optuženika i državnog odvjetnika nisu osnovani, trebalo je na temelju čl. 482. ZKP/08. presuditi kao u izreci ove presude.

Zagreb, 4. svibnja 2020.

Predsjednik vijeća:
Žarko Dundović, v.r.